

การรับสารนิเทศทางการเกษตรของเกษตรกร
หมู่บ้านหลักงานการส่งเสริมการเกษตร ระดับอำเภอ

นาง ครุณี วราวิทย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-561-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AGRICULTURAL INFORMATION RECEPTION OF FARMERS
IN PRINCIPAL VILLAGES FOR AGRICULTURAL EXTENSION
AT THE AMPHOE LEVEL

Mrs. Darunee Varavith

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

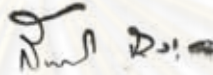
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-561-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การรับสารนิเทศทางการเกษตรของเกษตรกรหมู่บ้านหลักในการส่งเสริม
การเกษตร ระดับอำเภอ
โดย นาง ครูณีย์ วราวิทย์
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลทิวา สุทธินิรันดรกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ จงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

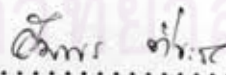
.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ ไหมหน่ายกิจ)

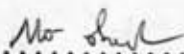
.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลทิวา สุทธินิรันดรกุล)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ อัมพร ทีชะระ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กรณีศึกษาวิจัย : การรับสารนิเทศทางการเกษตรของเกษตรกรหมู่บ้านหลักในการส่งเสริม
การเกษตรระดับอำเภอ (AGRICULTURAL INFORMATION RECEPTION OF FARMERS IN
PRINCIPAL VILLAGES FOR AGRICULTURAL EXTENSION AT THE AMPHOE LEVEL)

อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล, 108 หน้า. ISBN 974-633-561-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับสารนิเทศทางการเกษตรในด้านเนื้อหา
วิธีการรับสารนิเทศ ปัญหาและอุปสรรคในการรับสารนิเทศ และการนำสารนิเทศไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร
หมู่บ้านหลักในการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ใน 4 จังหวัดภาคตะวันออก คือ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี
และตราด โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 282 คน

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรได้รับเนื้อหาสารนิเทศทางการเกษตรทั้ง 3 ด้าน ในระดับปานกลางคือ
ด้านคหกรรมศาสตร์ ด้านการผลิตทางการเกษตร และด้านการจัดการตามลำดับ เกษตรกรนำเนื้อหาด้านการ
ผลิตทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ส่วนเนื้อหาด้านคหกรรมศาสตร์ และการจัดการนำไปใช้
ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เกษตรกรส่วนใหญ่รับสารนิเทศจากการดูโทรทัศน์ รองลงมาจากการสนทนาโดยการ
พูดคุยกับเพื่อนบ้าน, ญาติ และรับจากหอกระจายข่าวสารประจำตำบลตามลำดับ เกษตรกรประสบปัญหาในการ
รับสารนิเทศจากการอ่าน และการดู ในระดับปานกลาง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C410428: MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
KEY WORD: AGRICULTURAL INFORMATION / INFORMATION RECEPTION / FARMER / AGRICULTURAL EXTENSION
DARUNEE VARAVITH : AGRICULTURAL INFORMATION RECEPTION OF FARMERS IN PRINCIPAL VILLAGES FOR AGRICULTURAL EXTENSION AT THE AMPHOE LEVEL.
THESIS ADVISOR : ASST. PROF. CHONTICHA SUTHINIRUNKUL 108 pp.
ISBN 974-633-561-8

The objective of this research is to study agricultural information reception of farmers in principal villages for agricultural extension at the amphoe level of 4 provinces in the eastern region : Chonburi, Rayong, Chantaburi and Trad. The 282 heads of the households are used as samples and are interviewed.

The research result reveals that farmers receive 3 subjects in agricultural information in medium level : home economics, agricultural production and management consecutively. The majority of farmers use agricultural production for their carrers and home economics and management for their daily lives. Most farmers receive information from television, talking with family members and neighbours and listenning to the local radio consecutively. The problems of information receiving are in medium level both in reading and watching.

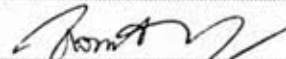
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความกรุณาและเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ชลทิชา สุทธินิรันดร์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วัฒนายกิจ, รองศาสตราจารย์ อัมพร ทีชะระ และรองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำและกรุณา เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลทั้ง 8 ตำบลที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณอาจารย์เพ็ญมา อริยเดช ซึ่งให้คำแนะนำ ปรึกษาทางด้านสถิติการวิเคราะห์ข้อมูล

ท้ายสุดขอขอบพระคุณ บิดา-มารดา น้องชายสุเทพ ศิริเกียรติจักร สามีและลูก ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงิน รวมถึงเพื่อน ๆ ที่น้องทุกคนที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	5
สมมติฐาน.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
2. ปรัชญาวิภาษวิทยา.....	9
ความหมายของสารนิเทศและการบริการสารนิเทศ.....	9
กระบวนการติดต่อสื่อสาร.....	10
องค์ประกอบของการติดต่อสื่อสาร.....	11
หลักสำคัญในการติดต่อสื่อสารให้บริการสารนิเทศ.....	13
สารนิเทศทางการเกษตร.....	14
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กับงานส่งเสริม การเกษตร.....	15
หน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร.....	15

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีการส่งเสริมและเผยแพร่สารนิเทศทางการเกษตรของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร.....	16
การจัดตั้งหมู่บ้านหลักในการส่งเสริมการเกษตร.....	18
การส่งเสริมการเกษตรภาคตะวันออก.....	21
งานวิจัยภายในประเทศ.....	23
งานวิจัยต่างประเทศ.....	27
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	31
การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว.....	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการรับสารนิเทศ.....	42
ผลการวิเคราะห์เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับ และการนำไปใช้ประโยชน์.....	48
ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการรับสารนิเทศ.....	64
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
สรุปผลการวิจัย.....	70
ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้.....	82
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	83
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	89
ก รายชื่อหมู่บ้านหลักในการส่งเสริมการเกษตร ระดับอำเภอ ประจำปี พ.ศ. 2536.....	90

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก	หน้า
<p>๗ แบบสัมภาษณ์เรื่อง การรับสารนิเทศทางการเกษตรของเกษตรกร หมู่บ้านหลักในการส่งเสริมการเกษตร ระดับอำเภอ ใน 4 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงของประเทศไทย</p>	94
<p>ประวัติผู้เขียน.....</p>	108

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง.....	32
2 เกษตรกรจำแนกตามเพศ.....	36
3 เกษตรกรจำแนกตามอายุ.....	37
4 เกษตรกรจำแนกตามระดับการศึกษา.....	38
5 เกษตรกรจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม.....	39
6 เกษตรกรจำแนกตามตำแหน่ง.....	40
7 เกษตรกรจำแนกตามอาชีพหลักทางการเกษตร.....	41
8 จำนวนเกษตรกร และค่าเฉลี่ยระดับของการรับสารนิเทศทางการเกษตร โดยวิธีต่าง ๆ.....	43
9 เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับด้านการผลิตทางการเกษตร และจำนวนเกษตรกร ที่นำไปใช้ประโยชน์.....	49
10 เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับด้านการจัดการ และจำนวนเกษตรกรที่นำไปใช้ ประโยชน์.....	53
11 เนื้อหาสารนิเทศที่ได้รับด้านคหกรรมศาสตร์ และจำนวนเกษตรกร นำไปใช้ประโยชน์.....	58
12 ค่าเฉลี่ยของเนื้อหาสารนิเทศทางการเกษตร และจำนวนคำตอบ ที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ.....	62
13 ปัญหาและอุปสรรคในการรับสารนิเทศทางการเกษตรจากการฟัง.....	64
14 ปัญหาและอุปสรรคในการรับสารนิเทศทางการเกษตรจากการดู.....	65
15 ปัญหาและอุปสรรคในการรับสารนิเทศทางการเกษตรจากการอ่าน.....	66
16 ปัญหาและอุปสรรคในการรับสารนิเทศทางการเกษตรจากการสนทนา.....	67
17 ปัญหาและอุปสรรคในการรับสารนิเทศทางการเกษตร.....	68